

Kurzus neve valamennyi neptunadata oktató nevével együtt

BBNSF82000

Bibliaismeret II. Újszövetség

Dr.habil. Martos Levente Balázs

Kurzusleírás szakirodalommal együtt.

A Bibliaismeret II. tárgy az Újszövetség világába vezeti be a hallgatót. Ahogy a katolikus hit szerint a Biblia Isten szava emberi szóban, úgy annak második nagy egysége, az Újszövetség is egyszerre az élő Isten ma is szólító szava, ugyanakkor történelmileg meghatározható körülmények között leírt emberi üzenet. Olyan irodalmi emlék tehát, amely az őskereszténység legjelentősebb alakjainak tanúságtétele és egyházépítő munkája nyomán jött létre. A kurzus a tanúságtevők alakját, tanúságtételük, vagyis a szóbeli, majd írott Újszövetség miértjét, lényegi tartalmát, történeti háttérét és formavilágát igyekszik körbejárni.

Az előadások részeként rövid csendességre is szeretnénk sort keríteni, amely a résztvevők beállítódása és felfogása szerint elmélyítheti a figyelmes jelenlétet és az egymásra való nyitottságot. Ezek a rövid alkalmak egy-egy olyan újszövetségi szakaszhoz kapcsolódnak majd, amely az újszövetségi szövegek liturgikus háttérét és jellegzetességeit teszi foghatóbbá. Amikor pedig arra alkalom lesz, keressük az Újszövetség érintkezési pontjait a többi humán tudománnyal és a művészettel.

Kötelező irodalom:

Lukács evangéliuma

Az első korintusi levél

János evangéliuma 1-13

CARLO MARIA MARTINI, „Jézus alakja”. In: *Jézus. 2000 éves hit- és kultúrtörténet* (Szeged 2000) 50-73. (Digitálisan elérhetővé tesszük.)

JOHN P. MEIER, „Jézus”, In: *Jeromos Bibliakommentár III.* (Budapest 2003) 453 – 472.

Ajánlott irodalom:

RAYMOND E. BROWN, CAROLYN OSIEK R.S.C.J., PHEME PERKINS, „A korai egyház”, In: *Jeromos Bibliakommentár III.* (Budapest 2003) 487 – 499.

KOCSIS IMRE, *Lukács evangéliuma* (Budapest 1995).

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába I-II.* (Budapest 2010; 2011).

MARTOS LEVENTE BALÁZS, *Márk evangéliuma* (Budapest 2014).

PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG, *A zsidó nép és szent iratai a keresztény Bibliában* (Római dokumentumok 40; Budapest 2013).

SIMON TAMÁS LÁSZLÓ, *Nem csak Isten evangéliumát* (Napjaink teológiája 12; Pannonhalma 2009).

SZÉKELY JÁNOS, *A hit kapuja. Meghívás a kapun való belépésre* (Budapest 2016).

**Kurzusanyag heti lebontásban a félév hátrelevő heteire nézve
szakirodalommal, rövid, 2-5 soros órai tematikával.
Visszajelzések kezelésének formája (email, telefon, FB etc.)**

Február 12. (ELMÚLT)

1. „Megtaláltuk a Messiást!” – Az Újszövetség könyvei: tanúságtevő és közösségépítő irodalom
Február 19. (ELMÚLT)

2. „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl...” – Fő- és mellékszereplők az Újszövetségben
Február 26. (ELMÚLT)

3. Nagy Heródestól Domitianusig – az újszövetségi kortörténet néhány sarokpontja
Március 4. (ELMÚLT)

4. „Írd le, amit láttál!” – Hogyan lett könyvvé a jó hír?

Március 25.

5. „Példabeszédek nélkül nem tanított...” – A tanító Jézus

Az evangéliumi hagyomány összekapcsolja Jézus tetteit és tanítását. Jézus csodái – különösen a János-evangéliumban, de már a szinoptikusoknál is – nemcsak egyszeri események, hanem kifejezik, ki ő, és mit üzen az embereknek. Jézus tanítása ugyanakkor példabeszéldeiben is kifejezhető. A példabeszédek műfaja az Ószövetségből ered, de új tartalommal ékes: Jézus a sokféle képpel Isten országának valóságát, új logikáját hozza közel hallgatóihoz.

Irodalom:

Martos Levente Balázs, „Jézus nyelve és nyelvezete az evangéliumi hagyományban”, *Vigilia* 84 (2019) 410-418.

Április 1.

6. „Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” – Újszövetségi erkölcs

Az európai erkölcsiség törzse és eredete a görög filozófia mellett a zsidó hagyományra építő keresztény gondolkodásban keresendő. A keresztény erkölcsi tanítás beépült a közgondolkodásba, de azzal számos ponton feszültségben is van. Ez a feszültség akkor lehet termékeny, ha a szövegeket helyesen értelmezzük, vagyis jól értjük tartalmilag, illetve pozitív hozzájárulásukat keressük mindennapjainkhoz. Az “újszövetségi” vagy “jézusi erkölcs” kihívást intéz minden gondolkodó ember felé, amelynek néhány alapvető irányát szeretnénk vázolni.

Irodalom:

Pápai Bibliikus Bizottság, *Biblia és erkölcs. A keresztény cselekvés bibliai gyökerei* (Római dokumentumok 52.; Budapest 2019).

Martos Levente Balázs, „Jézus bölcsességi etikája Márk evangéliumában”, In: BENYIK Gy. (szerk.), *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia 2011. szeptember 8-10. (Szeged 2012) 207-216.*

Április 22.

7. „Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjen az Írás...” – Ószövetség az Újban

Az első keresztények, vagyis krisztushívők kivétel nélkül zsidók voltak. Jézus maga is úgy lépett fel, mint aki hisz Izrael Istenében, sőt arra hívja a választott népet, hogy tartsa meg hűségesen az ószövetségi törvényt. Ennek a belső kapcsolatnak a zsidó nép és a kereszténység között számos jelét adja az Újszövetség. Vajon milyen az Ószövetség hiteles keresztény olvasata? Megállhat-e az Újszövetség az Ószövetség nélkül? Az újszövetségi iratok nyelvezete és értelmezése is messzemenően feltételezi az ószövetségi iratok ismeretét.

Irodalom:

Pápai Bibliikus Bizottság, *A zsidó nép és szent iratai a keresztény Bibliában (Római dokumentumok 40.; Budapest 2013) 9-15 (ELŐSZÓ).*

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/pcb_documents/rc_con_cfaith_doc_20020212_popolo-ebraico_hu.html

Április 29.

8. „Nincs többé zsidó vagy görög, rabszolga vagy szabad, férfi vagy nő” – az első keresztény közösségek élete, zsidó és hellenista öröksége

A keresztény közösség első évtizedeit messzemenően meghatározta zsidó öröksége. Ám hamar megmutatkozott az is, hogy ez az üzenet mindenkinek szól. Hogyan volt képes a keresztény hit párbeszédre lépni a hellenista világgal? Hogyan fordították le az evangéliumot arámról görögre?

Azok a kérdések és helyzetek, amelyek a Pál apostol által írott levelekben megjelennek, ennek a folyamatnak a döntéseire vetnek fényt. A "jézusi erkölcs" után Pál apostol útkeresése és döntései is mintául szolgálnak ahhoz, hogy a kereszténység elevenségét (vagy gyengülését) a mai kultúrában is nyomon kövessük.

Irodalom

Jerome Murphy-O'Connor, *Pál története* (Budapest 2015).

Martos Levente Balázs, *Legyetek követőim. Képek a tanító Pál apostolról* (Győr Szombathely 2010).

Május 6.

9. Apokrif régen és ma – legendák és torzítások az Újszövetséggel kapcsolatban

A keresztény tanúságtétel hitelességét kezdettől fogva sokan megkérdőjelezték. Emellett korán, már a Kr.u. 2. századtól fogva jelentkeztek olyan irányzatok, amelyek Jézus üzenetét saját látásmódjuk szerint, a benne hívő közösség eredeti hitétől mind nagyobb eltérésekkel adták tovább. A keresztény üzenet ma is egyfajta kulturális kínálat részeként jelenik meg. Amikor az apokrif irodalmat, a középkori iszlám látásmódját vagy aaz újkori racionalizmus kritikáját megismerjük, kulcsot kapunk a mai szellemi kínálat jobb megértéséhez és az üzenet lényegének világosabb elsajátításához is.

<https://www.youtube.com/watch?v=wNjZsFz1vn8>

KOCSIS IMRE, *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába I.* (Budapest 2010) 81-87.

Május 13.

10. „Ti vagytok a mi ajánlólevelünk a szívetekbe írva...” – Mire való az Újszövetség olvasása?

Az újszövetségi iratokat olvassák történészek és irodalmárok, imádkozó egyének, de rendszeresen olvassák őket a keresztény istentiszteleteken és csoportos összejöveteleken is. A csoportos bibliaolvasás néhány módszerét és alapvető szabályát ismertetjük, mint olyasvalamit, ami szintén kezdettől fogva része az európai hagyománynak.

Visszajelzés formája: e-mailben martoslb@gmail.com

Félévközi beszámoló(k) ideje, formája Visszajelzések kezelésének formája (email, nettelefon)

Vizsga/szemináriumi dolgozat ideje Visszajelzések kezelésének formája (email, nettelefon)

A vizsga két módozata:

1. Amennyiben helyreáll az oktatás, és tartható közös írásbeli vizsga, akkor a kötelező irodalom tartalmi ismeretére vonatkozó kérdések megválaszolása. Az írásbeli vizsgára javasolt időpontok: május 25. 10.00; május 27. 10.00; június 8. 10.00; június 10. 10.00
2. Amennyiben nem áll vissza az iskolalátogatás lehetősége, a hallgatóknak 10.000 karakter hosszúságú beadandót kell készíteniük a kötelező irodalom közül választott két anyag tartalmi ismertetésével, valamint a kurzus anyagának 3000 karakteres értékelésével.